

DIN PRESA STRĂINĂ A ANULUI 1940 DESPRE REGIMUL ANTONESCU ȘI OCUPAȚIA HITLERISTĂ A ROMÂNIEI

Ascensiunea militară a Germaniei hitleriste și gravele înfrângeri suferite în Franța și Anglia au determinat o regrupare în sinul cercurilor conducătoare din România. Adepții orientării tradiționale franco-engleze și-au pierdut treptat pozițiile, iar la 6 septembrie 1940 puterea a fost luată de generalul Antonescu și legionari. În a doua decadă a lunii octombrie au intrat în țară primele divizii ale armatei hitleriste în calitate de „Misiune militară“ pentru instruirea armate române. Era numai un pretext, în fond amplasarea unităților germane în apropierea Capitalei, în regiunea Văii Prahovei și în principalele centre industriale ale țării semnifică ocuparea militară a țării sub o formă deghizată.

Noua situație politică a României nu a scăpat nici presei străine, indiferent de orientarea ei, care cu unele inexactități și inadvertențe a reliefat adâncă nemulțumire a poporului român, starea de ostilitate față de trupele hitleriste care mai târziu se va transforma în insurecția națională antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944.

Astfel, ziarul american *New York Times* din 11 octombrie 1940 rela-tînd despre măsura președintelui Roosevelt de a bloca 100 000 000 dolari depozitați de guvernul român precedent, apreciat ca fiind o măsură similară altor țări care au fost ocupate de Germania. „Ordinul președintelui este considerat ca însemnînd că Statele Unite consideră România ca țară ocupată, pentru că deși soldații germani au intrat în țară cu consimțămîntul României, nu urmează că poporul român i-ar fi acceptat afară de cazul cînd ar fi fost forțați“¹.

Ziarul american *Christian Science Monitor* din 12 octombrie 1940 își informa cititorii că statul major al Misiunii militare germane în România a sosit în București și considera ca semnificativ faptul că presa românească nu a publicat nici o știre referitoare la sosirea trupelor hitleriste, iar la primire în Gara de Nord erau numai legionari și membri ai coloniei germane de aici². Același ziar, din aceeași zi, referitor la pătrunderea armatei germane în România scria: „Ea va fi supusă unui procedeu rafinat de jaf sistematic“ căruia toate țările ocupate de Hitler trebuie să se supună. Bogățiile și resursele ei sînt în întregime la dispoziția Germaniei. Și fiind o poziție înaintată a cunoscutului „Drang nach Osten“ ger-

¹ Arhivele Statului București, fond. Ministerul Propagandei Naționale, Serviciul Presa externă, ds. nr. 1 162, f. 23.

² *Ibidem*, f. 24.

man România va deveni mai devreme sau mai târziu un câmp de luptă. Capitulara . . . nu înseamnă pace³. Ziarul *New York Times*, din 24 octombrie 1940, relatează într-o telegramă a corespondentului său din Istanbul despre „nemulțumirea crescândă a populației față de ocupația germană. Se observă lipsa de alimente și prețurile se urcă mereu. Nemulțumirea este în special evidentă în rândurile armatei care nu-și ascunde ura față de germani”⁴.

Christian Science Monitor din 27 octombrie 1940 referitor la aceeași urcare de prețuri și nemulțumire a populației, într-un articol al unui corespondent al său scria: „nemulțumirea crescândă a populației care speriată de sărăcie și prețuri ridicate e mai ușor influențată de . . . comuniști. În România . . . experți comuniști înlocuiesc pe membri locali ai partidului în răspândirea manifestelor”⁵. Tot ziarul *Christian Science Monitor* dar din 22 noiembrie 1940 cu ocazia vizitei lui Antonescu la Berlin în 22.XI.1940 scria: „Noua ordine a ajuns în țara lor sub formă de tancuri, avioane și tunuri, le-a luat pământul, le-a împrăștiat armata, a pus mâna pe petrol și liniile lor de apărare, a impus controlul asupra căilor ferate și a pornit la achiziționarea pînii și a untului lor”. Vizita, opinia ziarului va confirma dezastrul pe care-l reprezintă nazismul pentru toate țările supuse Germaniei”. Dar țara lor este ocupată de străini, străinii îi dirijează politica, bogățiile ei se scurg peste graniță, iar poporul este sărăcit și umilit. Astăzi țara are mai mică importanță ca factor internațional decât acum 50 de ani”⁶.

Referitor la rezistența și lupta poporului român în frunte cu comuniștii, ziarul iugoslav *Politika* din 15 decembrie 1940 reluând o telegramă a agenției *Ștefani* anunța arestarea unui mare număr de comuniști atât la București cât și în ale orașe din țară. Între cei arestați se afla și un mare număr de materiale de propagandă comunistă. Arestările au fost prilejuate de aniversarea demonstrației „comuniste” din 13 decembrie 1918. Ziarul iugoslav *Jutarnji List*, din aceeași dată, reluând agenția *Ștefani* arată că „Autoritățile au făcut toate pregătirile necesare în vederea acestor arestări, în cea mai mare taină . . .”. Perchezițiile la comuniștii arestați au dus la descoperirea unei foarte importante proclamații comuniste în care poporul era chemat la acțiuni pentru răsturnarea guvernului”⁷.

Corespondentul din Sofia al ziarului *New York Times* scrie la 21 decembrie 1940: „m-am convins în cursul unei vizite făcute recent de întinderea sabotajului din această țară. Lupta se dă între abilitatea germană și iscusința și îndrăzneala sabotajului, posibil . . . comuniști. Accidentele de cale ferată se țin lanț ca și incendiile din regiunea petrolieră”⁸.

La 23 decembrie 1940, tot ziarul *New York Times* relatează într-o corespondență din Belgrad, că în România se comit zilnic acte de cruzime de către legionarii cele mai multe contra evreilor. Asasinii lui Iorga se plimbă nestingheriți și-și continuă activitatea politică. Referitor la starea de spi-

³ *Ibidem*, f. 28.

⁴ *Ibidem*, f. 37.

⁵ *Ibidem*, f. 40.

⁶ *Ibidem*, f. 120.

⁷ *Loc. cit.*, fond 1 E, ds. nr. 1 131. Presa iugoslavă.

⁸ Arhivele Statului București, fond. Ministerul Propagandei Naționale, Serviciul Presa străină, ds. nr. 1 142, f. 137.

rit din armata română se scria: „Aproape toți ofițerii superiori români sînt antigardiști“ și că „cea mai mare parte din armată a rămas anti-germană“⁹.

În revista săptămînală despre situația internațională același ziar din 29 decembrie 1940 se spuneau următoarele despre România: „germanii au preluat România haotică (referire la cedările teritoriale) ale cărei bogății naturale joacă un rol important în economia de război a Germaniei. După dezmembrarea României și a abdicării regelui, primele trupe germane au intrat în țară la 8 octombrie 1940 (în realitate 10 octombrie n.a). Prezența lor însă nu a împiedicat întinderea sabotajului în regiunea petroliferă, la căile ferate, și în porturi. În aceste condiții este ușor de înțeles de ce germanii . . . doreau de mult timp să transforme România într-o marionetă a lor“¹⁰.

Peste 4 ani presa străină va scrie elogios despre acțiunea curajoasă a poporului român care sub conducerea P.C.R. a înfăptuit istoricul act de la 23 August 1944.

ION ȘERBAN

**AU SUFET DE PRESSE ÉTRANGÈRE DE L'ANNÉE 1940
À PROPOS DU RÉGIME D'ANTONESCU ET L'OCCUPATION HITLÉRISTE
DE LA ROUMANIE**

(Résumé)

L'arrivée au pouvoir du régime du général Antonescu et des légionnaires a représenté une involution dans la vie politique de l'état roumain. Contre ce régime se sont apposés des forces politiques, démocratiques, antifascistes, conduites par le Parti Communiste Roumain.

La presse étrangère de l'année 1940 met en relief les conséquences pour la Roumanie de l'installation du régime de l'Antonescu et de l'occupation de la Roumanie par l'armée hitlérienne, ainsi que la résistance, sous diverses formes, contre le régime, pour une Roumanie libre et indépendante.

⁹ *Ibidem*, f. 138.

¹⁰ *Ibidem*, f. 142.